

Jääsydänlapsen polku

Joukkue

Icehearts toimintamalli on pitkäkestoista tukea lapsille. Mukaan valitaan kunnan sosiaalitoimen päiväkotien henkilöstön avulla lasten ydin ryhmä 6-vuotiaina. Henkilöstö ehdottaa mukaan lapsia, jotka heidän mielestään tarvitsevat ylimääräistä tukea elämäänsä matkallaan kohti aikuisuutta.

Valittaessa lapsia mukaan liikunnalliseen sosiaalista tukea tarjoavaan joukkueeseen, on kunnan henkilöstöllä tarjota lapsille positiivisen diskriminaation avulla tukea ja apua. Varhainen puuttuminen ja pitkäaikaisen avun tarjoaminen tarjoaa parhaan mahdollisen tehokkuuden ja tuloksen. Joukkueen eliniän ollessa pitkä, voi kasvattaja tarjota tukeaan mahdollisimman moneen ongelmaan, joihin lapsi ja perhe tarvitsevat tukea. Sosiaalisessa kanssakäymisessä ongelmaiset lapset saavat tukea riittävän pitkäaikaisesti jolloin näkymä kuntoutumisessa on hyvä.

Toimintamallissa liikunnan ja urheilun tehtävä on ennaltaehkäistä ylipainoa ja kohottaa mukana olevien lasten fyysistä kuntoa. Joukkuelajit tekevät kumppanuuteen oppimisen ja kasvamisen mahdolliseksi. Lisäksi pelaajat oppivat käytännössä, että mitä työntekeo merkitsee omille taidoille.

Kasvattaja

Olemme miehinä rakentaneet miehille oivallisen työkalun sosiaalityön tekemiseen lasten ja erityisesti poikien kanssa. Enin osa pojista on kiinnostunut liikunnasta ja osallistuu mielellään ohjattuun urheiluharrastukseen. Heidän motivoimisekseen ei tarvitse ponnistella kohtuuttomasti muutaman ensimmäisen toimintavuoden aikana. Kasvattaja käyttää työkalunaan harrastusta, jonka parissa hän on toiminut lapsuudestaan lähtien ja siirtää omaa intohimoaan omaan lajiinsa lapsille.

Kasvattaja tuo lapsille luontevasti kiinnikkeen oman sukupuolensa erityisyyteen. Suuri osa mukaan valittavista lapsista tulee perheistä, joissa miehen rooli kasvattajana on olematon tai vähäinen. Yksinhuoltajien poikalapsille kasvaminen oikeaan miehisyyteen on hankalaa. Monesti saattaa olla niin, ettei lapsi tapaa miestä työssä omassa kasvuympäristössään ennen yläasteen koulua. Icehearts toimintamallissa lapsi tapaa lähes päivittäin miehen.

Kasvattajalle sitoutuminen on ehdottoman isossa roolissa toimintamallissa. Pystyäkseen tukemaan lapsen kasvua, lapsen pitää ymmärtää, että tämä kasvattaja ei ole menossa minnekään. Yhdessä kasvaminen on tärkeää toiminnassa sekä aikuiselle että lapselle.

Kasvattajan oleellisena työkaluna toimii normaali suhde lapsiin ja ryhmään. Aito kiinnostus lasten kehitystä ja kasvua kohtaan auttaa. Lapselle on taas tärkeätä saada vastaanotettua kasvattajalta viesti, että on tervetullut mukaan toimintaan. Kasvattajan täytyy jatkuvasti kysyä itseltään, minkälaisen ihmisen luokse lapsen on mukava tulla uudestaan ja uudestaan. Tämän perusajatuksen oivaltaminen tuottaa parhaan mahdollisen tuloksen ihmissuhteiden rakentamisessa.

Toiminnan alku ja pelaajien valinta (esikoulu)

Kunnan sosiaali- ja terveystoimi valitsee tiedostojensa perusteella alueen, jossa ongelmallisten lasten määrä on suurempi kunnan muihin alueisiin verrattuna. Tällä alueella otetaan yhteys paikallisiin päiväkoteihin ja käydään esittelemässä toimintaa. Päiväkotien henkilökunta etsii päiväkotinsa lapsista sellaiset, joille toimintamallin kaltainen tuki olisi hyödyllinen. Tämän jälkeen

Icehearts kasvattaja toimittaa henkilöstölle kirjeen, joka toimitetaan valittujen lasten koteihin. Vanhemmat tai vanhempi kotona päättää halukkuudestaan tarjota lapselleen mahdollisuuden osallistua. Kasvattaja kertoo kirjeessä ensimmäisestä tapaamisesta, johon odottaa lapsia huoltajineen saapumaan paikalle. Joukkueen ensimmäinen ydinryhmä on valittu ja toiminta voi alkaa.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana lapset käyvät esikoulua. Tapaamisia on 1-2 kertaa viikossa ja niiden tavoitteena on sitouttaa lapset ja perheet mukaan toimintaan. Ensimmäinen vuosi on liikuntapainotteista ja lajilla ei ole vielä kovin suurta merkitystä.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana kasvattajalla on mahdollisuus kouluttaa itsensä rakennettavan koulutuksen avulla päteväksi kohtaamaan ongelmia, joiden kanssa he joutuvat toimimaan mallin toteutuksen aikana. Kasvattajan tulee pystyä tunnistamaan lasten käyttäytymisen perusteella tuki, jota he tarvitsevat. Ainakin hänen pitää löytää ongelmakäyttäytymisen taustalta jotain muuta kuin kurittomuutta ja ilkeyttä. Hänen tulee tietää riittävästi yhteiskunnallisista ongelmista ja niiden syistä. Hänen tulee ymmärtää ongelmia ja osata etsiä kunnallisten palvelujen joukosta ne palvelut, joita kukin perhe ja lapsi tarvitsevat ja ohjata/saattaa perhe tai lapsi palvelujen pariin.

Kunnan eri toimialat valitsevat alueelta yhdyshenkilön, johon kasvattaja pitää yhteyttä säännöllisesti. (Aluerehtori, rehtori, nuorisotoimen edustaja, sosiaalityön asiantuntija, tms.)

Toiminnan jatko (alakoulu)

Esikoulun jälkeen lapset siirtyvät kasvattajan kanssa paikalliseen kouluun. Kasvattajan mukana kulkemisen ensimmäinen tärkeä hetki on siis saattaen kuljettaa lapset päiväkodista kouluun ensimmäiselle luokalle.

Koulussa kasvattaja aloittaa kohdennetun pienryhmän ohjaamisen. Mukaan otetaan päivittäin oireilevia lapsia, joille koulu saattaa jo ensimmäisellä luokalla olla hankalaa. Mukaan toimintaan koulun näkökulmasta voidaan ottaa lapsia, joilla on vaikeuksia sosiaalisessa kanssakäymisessä, oman toiminnan ohjauksessa, opettajien ja/tai muiden oppilaiden kanssa tai joilla on vaikeuksia oppimisessa. Kasvattaja tekee yhteistyötä opettajien ja koulun oppilashuoltotyöryhmän kanssa ja räätelöi edellä mainittujen joukossa lapsen koulupäivän ja sen jälkeisen iltapäivän tarkoitusta vastaavaksi ja lasta tukevaksi. Kasvattaja oppii tuntemaan lapsen, perheen ja hänen kanssaan työskentelevät muut aikuiset.

Ohjatun iltapäivän järjestäminen joukkueen pelaajille jatkuu ainakin kolmen vuoden ajan. Tänä aikana kasvattaja syventää jatkuvasti tuntemustaan kaikkien yhteistyötahojen kanssa sekä rakentaa yhteistyönverkostoja.

Kesäisin kasvattaja järjestää lapsille päiväleirejä ja myöhemmin kokonaisia kesäleirejä tarkoitukseen sopivissa paikoissa.

Parhaan mahdollisen tuloksen koulu ja sosiaalitoimi saavat aikaiseksi, mikäli samassa koulussa alkaa toiminta uuden ryhmän kanssa vuosittain. Ohjatun kohdennetun pienryhmän tarpeellisuus laskee lasten kasvaessa. Oman ryhmänsä lasten kasvettua ohi tämän tarpeen, kasvattaja tukee uusia kasvattajia ja ryhmiä ja kykenee toimimaan jopa resurssiopettajana koululla antaakseen opettajille mahdollisuuden saavuttaa parempia tuloksia hänen opettaessaan suurta ongelmattomampaa ryhmää. Tarpeen mukaan kasvattaja kykenee antamaan kotiopetusta sekä tukemaan lyhennettyä koulupäivää käyviä ryhmään kuuluvia lapsia.

Seitsemannen toimintavuoden lopulla kasvattaja valmistautuu koulun ja kodin kanssa yhdessä siirtämään saattaen pelaajansa seuraavaan opetusasteeseen. Yläkouluun siirtymisessä kasvattajan roolina on toimia linkkinä uuden koulun henkilöstön ja perheiden sekä lasten välillä. Urheilutoiminta lisääntyy jatkuvasti lasten kasvaessa. Oman lajiliiton järjestämät sarjat pelataan joka vuosi. Toiminta painottuu enemmän iltoihin ja viikonloppuihin, sillä harjoitukset ja pelit järjestetään silloin.

Toiminnan syventäminen (yläkoulu)

Yläkoulussa opiskelevien lasten tukemisessa tapahtuu suuria muutoksia. Lapset tai nuoret kasvavat ja kehittyvät huikeaa vauhtia. Elämään ilmaantuu uusia asioita, joita on syytä käsitellä lasten kanssa sekä erikseen että yhdessä. Lasten liikkuminen kasvaa ja elintila laajenee yläkoulun opiskelun aikana enemmän vähemmässä ajassa kuin koskaan heidän elämässään. Tämä ajanjakso tuo mukanaan haasteita, joihin puuttuminen on välttämätöntä. Opiskelun vaatimukset kasvavat ja lapset luovat suuntaa omille jatkomahdollisuuksilleen elämässä, joita he itse eivät vielä näe. Opintoja mahdollisesti haittaavia asioita ovat päihteet, sukupuoliroolit, seurustelu ja itsenäistymisen alkaminen. Oman kehon muutokset hämmentävät mieltä ja aiheuttavat tietämättömille suuria ongelmia. Kasvattaja on tässä kehityksen vaiheessa edelleen tärkeä. Hänen tehtävänä on seurata ryhmäänsä ja auttaa etsimään tietoa yhdessä ja erikseen. Kaikenlainen ylimääräinen valistus on paikallaan ja vaikeidenkin asioiden käsitteleminen on helpompaa tuttujen lasten ja nuorten kanssa. Kasvattajan luottamukselliset suhteet pelaajiin ovat rakennetut vuosien saatossa, joten hän on luonteva taho tukemaan lapsia näissäkin vaikeissa haasteissa.

Joukkueen kasvattaja jatkaa yläkoulussa lasten koulunkäynnin tukemista. Hän on perheen tukena koulussa ja sosiaalitoimissa tapahtuvissa keskustelutilaisuuksissa, joissa käydään läpi elämän ongelmia ja mietitään sopivia tukitoimia.

Viimeisenä varsinaisena ponnistuksena kasvattaja on mukana suunnittelemassa tarvitsevien lasten ja perheiden kanssa jatko-opintoja nuorten ja perheiden kanssa. Kasvattajan kokemukset nuorista saattaa auttaa valitsemaan sopivan koulutusalan, jossa nuoren ominaisuudet ja lahjat kaikkine erityispiirteineen pääsisivät oikeuksiinsa. Tämän neuvonnan avulla nuori voi välttyä turhalta kokeilulta valitessaan sopivinta alaa itselleen ja myöhemmälle työuralle.

Toimintamallin ylivertaisena ominaisuutena voidaan pitää sitä, että kasvattaja kykenee puuttumaan nopeasti kaikkien mukana olevien lasten ja perheiden ongelmiin. Tämän vuoksi mukana olevien lasten on vaikeaa syrjäytyä.

Ville Turkka

Miika Niemelä

Veli-Pekka Kilpala

Teemu Vartiamäki

Ilkka Turkka